

Retning, at Bevillingen først gik igjennem i den anden Sessjon, fordi den blev gjort til et Cabinetsspørgsmaal, fordi Sagen blev stillet saaledes, at vedkommende Minister vilde træde fra, dersom Beløbet ikke voteredes; det var saa langt fra, at den var en Opfordring for Regjeringen til at fremme Sagen ad den betegnede Wei, at Majoriteten i Finantsudvalget havde forkastet Forslaget, og at det kun var en Minoritet i Udvalget, der kæmpede derfor, og jeg gjentager det, Bevillingen gik kun derfor seirende igjennem, fordi Sagen blev stillet paa det Punkt, at vedkommende Minister i modsat Fald vilde træde tilbage; — den ærede Rigsdagsmand kan saa meget mindre være uvidende derom, som han i den følgende Sessjon, da det samme Forslag vendte tilbage, selv, hvad han vil kunne see ved at efterlæse Forhandlingerne for den 3die Sessjon, stillede et Forslag om en Forandring i Bevillingen, idet han oplyste, hvad Charakterer Bevillingen havde, — og det var netop denne Charakter, som jeg i mit Foredrag fremstillede, — og jeg troer derfor, at den ærede Rigsdagsmand selv vil indrømme mig, at det var et saa mildt Udtryk, som det under disse Forhold var muligt, naar jeg sagde, at hans Fremstilling af dette Punkt var en forvansket. — Den ærede Rigsdagsmand bemærkede dernæst i sit Foredrag iaften, at han med Hensyn til de indhentede Betænkninger og Udtalelser fra Biskopperne og Landemoderne, ikke havde sigtet til den nuværende Minister, men at han kun ganske taalmodighed havde sagt, at man havde taget for meget Hensyn til Landemoderne; men den ærede Rigsdagsmand søiede til, at det var i en stedse stigende Progressjon, og jeg troer altsaa, at den Minister, der er den Sidste i Rækken, faaer den største Portion af Bebreidelsen, og har nærmest Grund til at tage til Gjenmæle derimod, — det var altsaa ikke ganske saaledes, som han nu siger, at han ikke havde sigtet til den nuværende Minister, — jo, paa ham, saaldt som sagt, efter den opstillede Progressjon netop den største Part, det vil den ærede Rigsdagsmand dog formodentlig indrømme mig. — Den ærede Rigsdagsmand yttrede derhos i sit nys holdte Foredrag: Men der er jo heller

intet Ondt i at høre Biskopperne og Landemoderne; vi ere jo i Grunden enige deri; thi Ministeren meente jo kun, at han burde høre dem over disse Sager, men at han ikke var tvungen eller bunden derved; men den ærede Rigsdagsmand talte ikke alene om at høre, men ogsaa om at følge deres Betænkninger, og det gjør en meget væsentlig Forskjel. Jeg har ikke blot talt om, at jeg ikke ansaae mig forpligtet eller bunden til at følge disse Raad eller Indstillinger, men jeg har ogsaa i Gjerningen viist det, — og derved forandres den ærede Rigsdagsmands Fremstilling altsaa ganske og aldeles. — Hvad nu endelig angaaer Menighedsraadene, da er det ganske besynderligt at lægge Mærke til, at den ærede Rigsdagsmand nu aldeles har glemt, hvorledes han sidste Gang behandlede eller mishandlede dem; — nu tager han ganske anderledes paa dem, navnlig efterat have hørt et Medlem af Thinget, som selv er Medlem af et Menighedsraad, udtale sig om deres Betydning og Virksomhed, — og der er flere her tilstede, som ere i det samme Tilfælde, og som for mig have udtalt sig paa samme Maade. Nu vil den ærede Rigsdagsmand fremstille det Hele, som om han med Hensyn til Menighedsraadene blot havde anset over, at de vare komne frem ad administrativ Wei, — og han har iaften meent, at jeg i saa Henseende undlod at imøbegaae hans Bemærkninger, medens jeg derimod havde taget fat paa hans andre Udtalelser om disse Raad. Det er imidlertid langt fra Tilfældet; jeg har tvertimod udtalt mig tydeligt derom, hvad han vil finde ved at gjennemlæse Rigsdags-tidenden, — og jeg skal her gjentage det Væsentligste af mine Uttringer i saa Henseende. — Det er min fuldkomne Overbeviisning, at Udviklingen af Menighedsraadene maa skee ad administrativ Wei, fordi det maa skee ad frivillig Wei, om det skal blive muligt at fremme og gennemføre disse Institutioner. Jeg kjender for godt vor egen Lovhistorie og navnlig ogsaa den kirkelige til at vide, at det at opstille Regler lyder meget godt, og at det ligeledes vilde lyde meget godt at give en Lov, som skabte tuftede Menighedsraad, men hvad vilde det hjælpe, naar der